Miljø- og Fødevareklagenævnet
Sendt elektronisk via klageportalen

Vingsted, den 3. november 2026

KLAGE

Vedrørende: Kystbeskyttelsestilladelsen og § 25-tilladelsen af 7. oktober 2026 til Nordkystens Fremtid, meddelt af Halsnæs, Gribskov og Helsingør Kommuner.

Link til afgørelser og bilag:
Helsingør: https://www.helsingor.dk/demokrati/hoeringer-og-afgoerelser/afgoerelser/kystbeskyttelsesprojektet-nordkystens-fremtid-kystbeskyttelsestilladelse-og-%C2%A725-tilladelse

Halsnæs: https://halsnaes.dk/politik/hoeringer-afgoerelser-og-udbud/2026/okt/kystbeskyttelsestilladelse-og-%C2%A725-tilladelse-til-kystbeskyttelsesprojektet-nordkystens-fremtid

Gribskov: https://gribskov.dk/borger/natur-miljoe-klima-og-trafik/kyst-og-strand/kyst-og-strand/nordkystens-fremtid/tilladelse-til-nordkystens-fremtid

Indledning og klagens påstande

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) påklager hermed de to afgørelser af 7. oktober 2026 vedrørende kystbeskyttelsesprojektet Nordkystens Fremtid.

DSF anerkender behovet for at beskytte ejendomme, infrastruktur og andre samfundsmæssige værdier mod erosion og oversvømmelse langs den nordsjællandske kyst. Kystbeskyttelse skal imidlertid gennemføres på et fagligt forsvarligt grundlag og i overensstemmelse med de miljøretlige forpligtelser, herunder vandrammedirektivet og habitatdirektivet.

Projektet indeholder omfattende strandfodring over cirka 35 kilometer kyststrækning med mulighed for gentagne vedligeholdelsesfodringer gennem en længere årrække på 50 år. Projektets karakter og geografiske omfang indebærer potentielle påvirkninger af kystnære marine habitater, ålegræs, bundfauna, fiskebestande og vandløbsudløb.

DSF finder, at afgørelserne efterlader væsentlige spørgsmål om, hvorvidt de miljømæssige forudsætninger er tilstrækkeligt dokumenterede og omsat til bindende, kontrollerbare vilkår.

DSF anmoder derfor principalt om, at begge afgørelser ophæves og hjemvises til fornyet behandling.

Subsidiært anmoder DSF om, at afgørelserne hjemvises til supplerende vurdering eller ændres, i det omfang nævnet har hjemmel hertil, således at projektets miljøpåvirkninger og nødvendige afværgeforanstaltninger reguleres gennem tilstrækkeligt præcise og håndhævelige vilkår.

Klagen koncentreres om følgende forhold.

Beskyttelsen af ålegræs er ikke tilstrækkeligt sikret gennem bindende vilkår

Ålegræs er et centralt kvalitetselement i vurderingen af den økologiske tilstand i danske kystvande. Ålegræssets udbredelse afhænger blandt andet af lysforhold, sedimentdynamik og bundens fysiske stabilitet.

Strandfodring kan påvirke disse forhold gennem ændringer i sedimenttransport, aflejring og resuspension af partikler. Påvirkningerne kan være både midlertidige og længerevarende.

Det fremgår af § 25-tilladelsens behandling af ålegræs og vandrammedirektivet, at projektets endelige udformning på relevante strækninger skal tilpasses på baggrund af yderligere beregninger i detailprojekteringen. Mulige tilpasninger omfatter blandt andet ændringer i fodringsprofil, fodringsmængde eller hyppighed.

DSF anerkender, at detailprojektering er en naturlig del af større anlægsprojekter. Det afgørende er imidlertid, om de forhold, der udskydes til detailprojekteringen, har betydning for selve konklusionen om projektets miljømæssige lovlighed.

Hvis det er en forudsætning for tilladelsen, at en endnu ikke endeligt fastlagt fodringsprofil kan forhindre påvirkning af ålegræs og sikre overholdelse af vandrammedirektivets krav, bør denne forudsætning være tilstrækkeligt dokumenteret og retligt sikret.

En generel mulighed for senere at ændre projektets udformning er efter DSF's opfattelse ikke nødvendigvis tilstrækkelig til at dokumentere, at projektet kan gennemføres uden ulovlig forringelse eller hindring af miljømålsopfyldelsen.

DSF anmoder derfor nævnet om at undersøge:

- Om den nødvendige afværgeløsning for ålegræs er tilstrækkeligt fastlagt og miljøvurderet.
- Om afgørelserne indeholder bindende kriterier for, hvilke påvirkninger der kan accepteres.
- Om der er fastsat krav til dokumentation af effekten, inden strandfodringen påbegyndes.
- Om der er tilstrækkelig hjemmel og klare vilkår til at ændre eller standse arbejdet, hvis forudsætningerne ikke holder.

DSF finder, at det bør være en forudsætning for gennemførelsen, at den endelige løsning er dokumenteret forenelig med miljømålene for den berørte kystvandforekomst.

Kilde: § 25-tilladelsen af 7. oktober 2026, navnlig afsnittet om vandrammedirektivet og ålegræs, s. 18-19, samt miljøkonsekvensrapporten.

Vandrammedirektivets krav om ikke-forringelse og målopfyldelse

Vandrammedirektivets artikel 4 indebærer, at myndighederne som udgangspunkt skal forhindre forringelse af vandområders tilstand og sikre, at projekter ikke bringer opfyldelsen af fastsatte miljømål i fare.

EU-Domstolen har i den såkaldte Weser-dom, sag C-461/13, præciseret, at vurderingen af forringelse af økologisk tilstand ikke alene kan baseres på vandområdets samlede tilstandsklasse.

En forringelse af ét relevant biologisk kvalitetselement med én klasse kan være tilstrækkelig til at udgøre en forringelse i direktivets forstand. Hvis kvalitetselementet allerede befinder sig i den laveste klasse, kan enhver yderligere forringelse være omfattet.

Det er derfor afgørende, at projektets mulige påvirkninger vurderes i forhold til de relevante kvalitetselementer og ikke alene ud fra en samlet vurdering af vandområdets tilstand.

DSF finder, at der navnlig er behov for at sikre en tilstrækkeligt konkret vurdering af påvirkningerne fra sedimenttransport, øget partikelkoncentration, sedimentation og eventuel mobilisering af næringsstoffer.

Næringsstoffer og sedimentpåvirkning

I miljøkonsekvensmaterialet omtales muligheden for frigivelse af næringsstoffer og miljøfremmede stoffer i forbindelse med projektets gennemførelse.

Det fremgår samtidig af § 25-tilladelsen, at projektet ikke vurderes at tilføre kvælstof på en måde, der påvirker klorofylkoncentrationen.

DSF gør ikke gældende, at strandfodring nødvendigvis medfører en væsentlig næringsstoftilførsel. Det afgørende er, om konklusionen er tilstrækkeligt dokumenteret.

Der bør sondres mellem direkte tilførsel af næringsstoffer med fodringsmaterialet og eventuel mobilisering af næringsstoffer fra eksisterende sediment.

Selv hvor der ikke sker en væsentlig nettotilførsel af kvælstof, kan projektet potentielt påvirke relevante biologiske kvalitetselementer gennem ændringer i lysforhold, sedimentation og bundforhold.

DSF anmoder derfor om, at nævnet vurderer, om afgørelsesgrundlaget indeholder en tilstrækkelig dokumentation for:

1. Fodringsmaterialets indhold af relevante næringsstoffer og miljøfremmede stoffer.
2. Risikoen for mobilisering af stoffer fra eksisterende sediment.
3. Sedimentspredningens varighed, geografiske udbredelse og betydning for biologiske kvalitetselementer.
4. De samlede virkninger af gentagne vedligeholdelsesfodringer.
5. Projektets forenelighed med den aktuelle klassificering og miljømålsætning for den berørte kystvandforekomst.

Det bør desuden sikres, at vurderingen bygger på de senest gældende oplysninger om vandområdets tilstand.

DSF finder det ikke tilstrækkeligt, hvis fravær af en væsentlig kvælstoftilførsel i sig selv anvendes som begrundelse for at udelukke påvirkninger af de biologiske kvalitetselementer.

Kilder: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF, artikel 4; EU-Domstolens dom af 1. juli 2015 i sag C-461/13, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland mod Bundesrepublik Deutschland; § 25-tilladelsens afsnit 6.2 og miljøkonsekvensrapportens vurderinger af vandområder.

Vandløbsudløb og fiskepassage skal sikres gennem målbare krav

Nordkystens Fremtid berører udløbsforholdene ved otte vandløb.

Tilladelsesmaterialet forudsætter, at vandløbenes afvanding og fiskepassage sikres, og at projektet ikke medfører forringelse af vandløbenes tilstand eller hindrer opfyldelsen af deres miljømål.

DSF finder det positivt, at disse hensyn indgår i projektet. Vi er imidlertid bekymrede for, om de fastsatte krav er tilstrækkeligt operationelle.

Strandfodring kan ændre de fysiske forhold ved vandløbsudløb gennem aflejring af sand og ral, ændringer i bundkoter og dannelse af tærskler eller andre passagehindringer.

Selv en midlertidig eller periodisk hindring kan være biologisk betydningsfuld, hvis den opstår i perioder, hvor fisk vandrer mellem havet og vandløbene.

Det gælder blandt andet havørredens opvandring til gydeområderne og smoltenes udvandring mod havet.

For vandløb med bestande af vandrende laksefisk er det derfor ikke tilstrækkeligt alene at forudsætte, at passageforholdene opretholdes. Det skal også være muligt at dokumentere, kontrollere og håndhæve kravet.

DSF anmoder om, at der fastsættes konkrete krav om:

- Registrering af de fysiske passageforhold ved de berørte vandløbsudløb inden strandfodring.
- Kontrol af udløbenes bundkoter, vanddybde og passageforhold efter gennemførte fodringer.
- Særlig opmærksomhed på perioder med op- og nedvandring af fisk.
- Hurtig afhjælpning, hvis fodringsmateriale skaber eller forstærker passagehindringer.
- En tydelig placering af ansvaret for kontrol, vedligeholdelse og afhjælpning.

Kravene bør tilpasses de enkelte vandløbs karakter og biologiske betydning.

DSF anmoder desuden om, at nævnet vurderer, om der er foretaget en tilstrækkelig konkret vurdering af projektets påvirkning af fisk som biologisk kvalitetselement i de relevante målsatte vandløb.

Dette er særligt vigtigt, fordi negative effekter på fiskepassage ikke nødvendigvis kan konstateres alene gennem en overordnet vurdering af de fysiske forhold ved kysten.

Kilder: § 25-tilladelsen og bilag E om vandløbsmyndighedens vurdering samt bilag A4 om foranstaltninger ved vandløbsreguleringer.

Natura 2000 og de kompenserende stenrevs funktion

Projektets påvirkning af Natura 2000-område nr. 195, Gilleleje Flak og Tragten, er et væsentligt miljømæssigt forhold.

Det fremgår af myndighedsmaterialet, at projektet forventes at medføre varig tildækning af cirka 26,4 hektar stenrev.

Myndighederne har på den baggrund gennemført en særskilt fravigelsesprocedure og meddelt tilladelse til etablering af kompenserende stenrev.

DSF er opmærksom på, at der den 17. juli 2026 blev truffet en særskilt fravigelsesafgørelse, og at Kystdirektoratet i juni 2026 meddelte tilladelse til etablering af kompenserende stenrev.

Denne klage retter sig ikke mod en selvstændig genoptagelse af de tidligere afgørelser, men mod spørgsmålet om, hvorvidt de miljømæssige forudsætninger, som de aktuelle tilladelser bygger på, er tilstrækkeligt sikret ved projektets gennemførelse.

Etablering af nye stenrev er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at de biologiske funktioner i de påvirkede eksisterende stenrev straks er genskabt.

Udviklingen af stenrevs biologiske samfund afhænger blandt andet af dybde, strømforhold, substrat, rekruttering af organismer og tiden efter etablering.

Der kan derfor være forskel på etablering af et bestemt areal med stenmateriale og udvikling af et biologisk fungerende stenrev.

DSF finder det væsentligt, at projektets samlede tilladelsesgrundlag sikrer sammenhæng mellem de forudsatte kompenserende foranstaltninger og gennemførelsen af strandfodringen.

Vi anmoder derfor nævnet om at vurdere, om de aktuelle afgørelser i tilstrækkelig grad sikrer:

1. At de nødvendige kompenserende foranstaltninger gennemføres i den forudsatte rækkefølge.
2. At overvågning og dokumentation af stenrevenes udvikling er retligt sikret.
3. At der er fastsat klare krav til opfølgning og afhjælpning, hvis forudsætningerne for kompensationen ikke opfyldes.
4. At projektets senere vedligeholdelsesfodringer ikke medfører yderligere påvirkninger, som ligger uden for det vurderede og tilladte.

DSF understreger, at kompensationsspørgsmålet skal behandles under hensyntagen til rækkevidden og retsvirkningerne af de allerede meddelte afgørelser.

Kilder: Fravigelsesafgørelsen af 17. juli 2026, bilag L; Miljøstyrelsens udtalelse, bilag M; Kystdirektoratets tilladelse til kompenserende stenrev, bilag N; Natura 2000-konsekvensvurderingen og bilag H.

Miljøovervågning og stopkriterier skal være tilstrækkeligt præcise

Projektets store geografiske udstrækning og tilbagevendende karakter gør det nødvendigt at sikre en effektiv og gennemsigtig miljøovervågning.

DSF finder, at der bør være en klar sammenhæng mellem miljøkonsekvensvurderingens forudsætninger, de fastsatte vilkår og den kontrol, der gennemføres under projektet.

Dette gælder særligt de miljøpåvirkninger, hvor konklusionerne afhænger af bestemte forudsætninger om sedimenttransport, fodringsprofil eller biologiske effekter.

DSF anmoder navnlig om, at nævnet vurderer rækkevidden af kystbeskyttelsestilladelsens vilkår 13 og sammenhængen med tilladelsens øvrige kontrol- og opfølgningsvilkår.

Efter DSF's opfattelse bør et tilstrækkeligt overvågningssystem indeholde:

- Klare indikatorer for de relevante miljøpåvirkninger.
- Dokumentation af referenceforhold før projektets gennemførelse.
- Kontrol med relevante påvirkninger under og efter strandfodring.
- Fastlagte kriterier for, hvornår yderligere undersøgelser eller afhjælpning skal iværksættes.
- Mulighed for at ændre eller standse aktiviteter, hvis projektets miljømæssige forudsætninger ikke længere er opfyldt.
- Offentlig tilgængelig rapportering af væsentlige overvågningsresultater.

DSF gør ikke gældende, at enhver miljøpåvirkning nødvendigvis kræver et selvstændigt stopkriterium. Kravene bør fastsættes i forhold til de påvirkninger, som er afgørende for tilladelsens lovlighed.

Det centrale er, at væsentlige miljømæssige forudsætninger ikke alene beskrives som forventninger, men sikres gennem vilkår, der kan kontrolleres og håndhæves.

Kilde: Kystbeskyttelsestilladelsen af 7. oktober 2026, herunder vilkår 13 og øvrige vilkår om kontrol og rapportering.

Behov for løbende tilpasning og vurdering af mindre belastende løsninger

Nordkystens Fremtid er et langsigtet projekt, hvor strandfodring forventes at skulle gentages over en længere periode.

Det indebærer, at projektets samlede miljøpåvirkning ikke alene afhænger af den første strandfodring, men også af omfanget og udformningen af efterfølgende vedligeholdelsesfodringer.

DSF finder det derfor væsentligt, at projektet gennemføres med mulighed for løbende tilpasning på baggrund af dokumenterede erfaringer.

Der er allerede gennemført analyser af alternative kystbeskyttelsesmetoder, og DSF gør ikke gældende, at alternativer helt mangler i afgørelsesgrundlaget.

Vi finder imidlertid, at projektets lange tidshorisont gør det relevant løbende at vurdere, om beskyttelsesbehovet kan opfyldes med mindre sandforbrug eller mere skånsomme metoder på konkrete delstrækninger.

Naturbaserede løsninger og stenrev

Nyere dansk forskning undersøger mulighederne for at kombinere kystbeskyttelse med forbedringer af den marine biodiversitet.

Et eksempel er BARREEF-projektet ved Samsø, hvor et stenrev undersøges som mulig kystbeskyttende foranstaltning.

Det er vigtigt at understrege, at den kystbeskyttende effekt af sådanne løsninger endnu ikke er tilstrækkeligt dokumenteret til, at de uden videre kan erstatte traditionel kystbeskyttelse.

DSF finder derfor ikke grundlag for at hævde, at stenrev på nuværende tidspunkt er et dokumenteret og generelt anvendeligt alternativ til strandfodring langs Nordkysten.

Forskningsprojekterne viser imidlertid, at der udvikles metoder, som på længere sigt kan få betydning for valget af kystbeskyttelsesløsninger.

Det bør derfor sikres, at fremtidige vedligeholdelsesfodringer kan tilpasses, når ny viden, konkrete målinger eller dokumenterede tekniske løsninger giver grundlag for det.

Eksisterende bølgebrydere

På dele af Nordkysten findes allerede høfder, bølgebrydere og andre konstruktioner, som påvirker sedimenttransporten.

DSF finder det relevant, at den faktiske virkning af eksisterende konstruktioner indgår i vurderingen af behovet for fremtidige vedligeholdelsesfodringer.

Dette betyder ikke, at eksisterende konstruktioner nødvendigvis kan erstatte strandfodring. Ændringer af konstruktionerne kan påvirke sedimenttransporten og medføre øget erosion andre steder.

En eventuel optimering skal derfor bygge på konkrete kysttekniske vurderinger.

DSF anmoder om, at mulighederne for at reducere fodringsmængderne på enkelte strækninger indgår i den løbende projektopfølgning, når dette er teknisk og miljømæssigt forsvarligt.

Kilder: Miljøkonsekvensrapportens alternativvurdering; bilag J og K om cost-effectiveness; Valhav, J. m.fl. (2026): *Habitater, kystbeskyttelse og stenrev*, Vand & Jord, 33. årgang, nr. 3, s. 94-96.

Samlet miljøpåvirkning over projektets levetid

Strandfodring medfører råstofindvinding, transport og udlægning af store mængder sediment.

Disse aktiviteter kan have konsekvenser for både marine habitater, bundfauna, sedimenttransport og klima.

Det er derfor relevant at vurdere projektets samlede påvirkning over dets forventede levetid og ikke alene konsekvenserne af den første fodring.

DSF anerkender, at projektets miljøkonsekvensrapport behandler en række af disse forhold.

Vi finder imidlertid, at der bør være særlig opmærksomhed på de tilbagevendende påvirkninger af den kystnære havbund og strandens levesteder.

Det bør i den forbindelse undersøges, om overvågning og erfaringer fra de første fodringer kan anvendes til at begrænse senere påvirkninger gennem justering af mængder, metoder og tidspunkter.

Også projektets klimaaftryk bør indgå i den løbende vurdering af, hvordan kystbeskyttelsen kan gennemføres mest hensigtsmæssigt.

DSF fremhæver dette som et relevant miljø- og planlægningshensyn, men ikke som et selvstændigt grundlag for at fastslå, at de meddelte tilladelser er ugyldige.

Samlet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Danmarks Sportsfiskerforbund finder sammenfattende, at afgørelserne rejser væsentlige spørgsmål om, hvorvidt projektets miljømæssige forudsætninger er tilstrækkeligt dokumenterede og sikret gennem bindende vilkår.

DSF ønsker at sikre, at kystbeskyttelsen gennemføres uden ulovlig forringelse af vandmiljøet, uden at hindre opfyldelsen af miljømålene og med den nødvendige beskyttelse af fiskebestande og marine naturværdier.

På denne baggrund anmoder DSF principalt om, at kystbeskyttelsestilladelsen og § 25-tilladelsen ophæves og hjemvises til fornyet behandling.

Subsidiært anmoder DSF om, at nævnet inden for sin kompetence sikrer eller foranlediger:

1. En tilstrækkeligt konkret vurdering af projektets påvirkning af de relevante biologiske kvalitetselementer efter vandrammedirektivet.
2. At nødvendige afværgeforanstaltninger for ålegræs fastlægges og dokumenteres, før de relevante arbejder gennemføres.
3. At der fastsættes præcise og håndhævelige krav til sikring og kontrol af fiskepassage ved de berørte vandløbsudløb.
4. At sammenhængen mellem projektets gennemførelse og de forudsatte kompenserende stenrev er tilstrækkeligt retligt sikret.
5. At overvågningsvilkår og relevante stop- eller afhjælpningskriterier er tilstrækkeligt konkrete.

6. At senere vedligeholdelsesfodringer kan tilpasses på baggrund af dokumenterede miljøpåvirkninger og ny faglig viden.

DSF finder, at disse forhold er afgørende for at sikre en langsigtet kystbeskyttelse, som både tager hensyn til samfundets beskyttelsesbehov og til de marine og ferske økosystemer langs Nordkysten.

Afsluttede bemærkninger

Danmarks Sportsfiskerforbunds engagement i Nordkystens Fremtid udspringer ikke af en modstand mod kystbeskyttelse. Vi anerkender fuldt ud behovet for at beskytte mennesker, ejendomme og infrastruktur mod havets kræfter. Men vi mener, at fremtidens kystbeskyttelse skal bygge på et princip om, at vi beskytter kysten med størst mulig respekt for den natur, der gør den værd at beskytte.

Netop derfor er vi bekymrede over projektets meget lange tidshorisont. Når vi træffer beslutninger, der kan præge vores kyster og havmiljø i de næste 50 år, må vi ikke samtidig låse os fast på løsninger, som ny forskning og teknologisk udvikling måske overhaler længe inden. Vi skal kunne inddrage ny viden om eksempelvis stenrev og andre naturbaserede løsninger, efterhånden som deres virkning bliver dokumenteret. Det handler ikke om at eksperimentere med borgernes sikkerhed, men om at sikre, at vi også i fremtiden kan vælge de mest effektive og miljømæssigt skånsomme løsninger.

Det er samtidig glædeligt, at regeringen netop har meldt ud, at den ønsker en mere naturbaseret og ressourcebesparende tilgang til kystbeskyttelse. Det er en ambition, som bør afspejles i de konkrete projekter og i mulighederne for løbende at tilpasse dem.

Og så må vi ikke glemme det større perspektiv: Vores havmiljø er i en dybt bekymrende tilstand. Årtier med menneskeskabte belastninger har sat tydelige spor i de marine økosystemer. Derfor har vi et særligt ansvar for ikke at påføre havet yderligere unødvendige påvirkninger – heller ikke når vi løser andre vigtige samfundsopgaver.

For Danmarks Sportsfiskerforbund er budskabet enkelt: Vi skal beskytte vores kyster, men vi skal gøre det på en måde, der også beskytter havet. Fremtidens kystbeskyttelse skal ikke alene måles på, hvor godt den holder havet tilbage, men også på, hvor godt den giver plads til livet i havet.

Med venlig hilsen
Torben Hansen
Natur og Miljøkonsulent

Danmarks Sportsfiskerforbund
Skyttevej 5 – 7182 Bredsten
Mobil: 5434 0524
E-mail: tha@sportsfiskerforbundet.dk

Kilder og dokumentgrundlag

1. Halsnæs, Gribskov og Helsingør Kommuner (2026). *Kystbeskyttelsestilladelse til Nordkystens Fremtid*, 7. oktober 2026.
2. Halsnæs, Gribskov og Helsingør Kommuner (2026). *§ 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven*, 7. oktober 2026.
3. *Nordkystens Fremtid – Miljøkonsekvensrapport*, bilag A1 til kystbeskyttelsestilladelsen.
4. *Beskrivelse af foranstaltninger ved vandløbsreguleringer*, bilag A4.
5. *Vandløbsmyndighedens vurdering*, bilag E.
6. *Tillægsnotat til Natura 2000-konsekvensvurderingen*, bilag H.
7. *Tilladelse til fravigelse i Natura 2000-område nr. 195 Gilleleje Flak og Tragten*, 17. juli 2026, bilag L.
8. *Miljøstyrelsens udtalelse om fravigelse*, bilag M.
9. Kystdirektoratet (2026). *Tilladelse til kompenserende stenrev*, juni 2026, bilag N.
10. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.
11. EU-Domstolen (2015). Dom af 1. juli 2015, sag C-461/13, *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. mod Bundesrepublik Deutschland*.
12. Valhav, J. m.fl. (2026). *Habitater, kystbeskyttelse og stenrev*. Vand & Jord, 33(3), 94-96.